

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Релігійна організація «Вищий духовний навчальний заклад
«Таврійський християнський інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор РО «ВДНЗ «ТХІ»

[Signature]
В.С. Синій

Положення
про навчання людей з особливими
потребами

Розглянуто та схвалено

Вченою радою РО «ВДНЗ «ТХІ»

Протокол № 10/5-6 від 29.01.2019 р.

Херсон - 2019

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами (далі - Положення) у ВНЗ «Таврійський Християнський Інститут» (далі - Інститут) визначає організаційні засади інклюзивного навчання з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

1.2. Положення розроблено відповідно до статей 4 (частина 1, абзац 7), 32 (частина 3, пункт 3), 33 (частина 7, пункт 4), 62 (частина 1, пункт 6) Закону України «Про вищу освіту» та у відповідності до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 635.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

здобувачі освіти з особливими освітніми потребами - особи з інвалідністю, які потребують створення спеціальних освітніх умов для забезпечення рівного доступу до освіти;

інклюзивна група - група у закладі вищої освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про освіту”, “Про вищу освіту”.

1.4. Інститут надає освітні послуги здобувачам освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, віросповідання, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

1.5. Ректор Інституту забезпечує створення у закладі вищої освіти інклюзивного освітнього середовища.

2. Організація освітнього процесу

2.1. Основою набуття вищої освіти є державні освітні стандарти, обов'язкові для всіх студентів, незалежно від стану їх здоров'я або особливих освітніх потреб. Водночас ТХІ зобов'язується забезпечити умови, за якими загальні академічні вимоги не

дискримінуватимуть студентів з особливими освітніми потребами. Основні вимоги “Положення про освітній процес” та завдання викладені у силабусах навчальних дисциплін, не можуть вважатися дискримінаційними, проте силабуси повинні передбачати подачу навчального матеріалу в альтернативному форматі у випадку навчання в інклюзивній групі (напр. аудіозапис лекції та інструкції до виконання самостійних завдань, роздруківка шрифтом Брайля тощо).

2.2. Інститут декларує відданість принципам організації освітнього процесу з урахуванням потреб здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, які передбачають:

- створення інклюзивного освітнього середовища;
- застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі;
- приведення території закладу вищої освіти, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну;
- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами й інформаційно-комунікаційними технологіями для організації навчального процесу;
- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, в тому числі української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля) із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників;
- забезпечення доступності інформації в різних форматах (наприклад, шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний, аудіо, відео формати, та інші).

3. Інклюзивні групи

3.1. Інклюзивна група створюється на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного із батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб.

3.2. Створення інклюзивної групи та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу Ректора Інституту із подання робітника (як правило це секретар Вченого відділу), що здійснює супровід студентів з особливими освітніми потребами.

3.3. Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається, виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо, про що зазначається у наказі Ректора ТХІ.

4. Супровід інклюзивного навчання

4.1. Організацію інклюзивного навчання та забезпечення супроводу осіб з особливими освітніми потребами в ТХІ здійснює Навчальний відділ.

4.2. Навчальний відділ здійснює супровід студентів з особливими освітніми потребами на підставі цього Положення, статуту ТХІ та Положенням про освітній процес.

4.3. До роботи зі студентами з особливими освітніми потребами можуть залучатися науково-педагогічні працівники ТХІ, представники адміністрації ТХІ та інші фахівці за потреби.

4.4. Навчальний відділ координує процес організації інклюзивного навчання та забезпечення супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

4.5. Навчальний відділ у питанні супроводу студентів з особливими освітніми потребами у співпраці з структурними підрозділами ТХІ виконує такі завдання:

- розробляє індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами, проводить моніторинг його виконання здобувачем, за потреби вносить до нього зміни;

- оцінює потреби студента з особливими освітніми потребами у забезпеченні необхідними спеціальними засобами навчання та подає подання у відповідні структурні підрозділи для забезпечення;

- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних працівників ТХІ та соціальних працівників, волонтерів для роботи із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів, засідань за круглим столом тощо;

- консультує і надає методичну допомогу науково-педагогічним працівникам щодо організації освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- сприяє у підготовці інформації, доступній в різних форматах (наприклад, шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний, аудіо, відео формати, та інші).

- провадить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- співпрацює із структурними підрозділами ТХІ, закладами соціального захисту

населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

4.6. При організації навчального процесу в інклюзивній групі слід враховувати психофізіологічні особливості та перешкоди у навчанні студентів різних нозологій, їх потреби у компенсації сенсорних порушень, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію студентів у ВНЗ, потреби у фізичній реабілітації тощо.

4.7. Лекційні, практичні, семінарські та інші види занять в інклюзивній групі, здійснюються з використанням спеціального обладнання, навчально-методичних матеріалів у формі, що допомагатимуть студентам у сприйнятті та засвоєнні навчальної інформації.

Не допускається на вимогу здобувача з особливими освітніми потребами, уповільнювати темп проведення лекцій, зменшувати кількість занять та їх тривалість, спрощувати чи скорочувати обсяг навчального матеріалу, так як це знижує якість фахової підготовки.

4.8. Процес оцінювання проводиться у формі, доступній студентам з особливими освітніми потребами, при цьому результати оцінювання мають демонструвати їх прогрес і досягнення в опануванні курсу.

4.9. Навчання осіб з особливими освітніми потребами може здійснюватися за індивідуальним навчальним планом. Він розробляється на основі навчального плану спеціальності, силабусів курсів з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності) і передбачає пристосування чи модифікації навчального процесу для створення максимально комфортних умов для навчання студента з особливими освітніми потребами.

Індивідуальний навчальний план є спільним зусиллям студента, викладача дисципліни та відповідальної особи Навчального відділу і має на меті знайти найбільш ефективні та справедливі рішення існуючих викликів у навчанні та житті студента. План підписується здобувачем освіти та затверджується проректором з навчально-виховної роботи.

4.11 Консультування викладача щодо пристосувань або модифікацій, які визначені для конкретного студента, проводить відповідальна особа Навчального відділу. У випадку незгоди викладача із запропонованими змінами, розгляд питання впродовж 5-ти робочих днів виноситься на обговорення та прийняття рішення із керівником Навчального відділу.

4.12. Супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах вищої

освіти передбачає, зокрема:

Навчально-організаційний супровід — допомогу учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, написання та моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, організацію індивідуальних консультацій тощо.

Психолого-педагогічний супровід - системна діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу. Психологічний супровід спрямований на з'ясування психологічних особливостей кожного студента з особливими освітніми потребами, зміцнення та збереження його психічного здоров'я, надання йому необхідної допомоги з адаптації в інтегроване освітнє середовище, сприяння особистісному розвитку.

Соціальний супровід - заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в академічну спільноту Інституту, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти. Основною соціального супроводу є подолання соціальної ізоляції студентів з особливими освітніми потребами, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється батьками (іншими законними представниками) або особами, уповноваженими ними, за можливості соціальними працівниками, студентськими організаціями, волонтерами.

4.13. Супровід розпочинається з моменту звернення особи з особливими освітніми потребами до Інституту (у Навчальний відділ) й триває протягом навчання у закладі вищої освіти, із врахуванням різноманітності індивідуальних потреб студентів з особливими освітніми потребами.

4.14. З метою створення належних умов для забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу в ТХІ можуть бути обладнані пандуси, ресурсні кімнати; приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з лікувальної фізкультури тощо.

5. Учасники інклюзивного освітнього процесу

5.1. Викладачі, працівники Інституту

5.1.1. Керівники Інституту (ректор, проректори за необхідністю), завідувачі кафедр та керівники програм забезпечують ознайомлення всіх викладачів і працівників ТХІ з політикою Інституту щодо супроводу студентів з особливими освітніми потребами та

вимогами щодо внесення необхідних змін та пристосувань в освітній процес (відповідно до потреб студентів) для рівноправного доступу до навчальних матеріалів та їх повноцінної участі в освітньому процесі та житті Інституту.

5.1.2. Викладачі, працівники Інституту мають право на підвищення кваліфікації для роботи із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами; отримання консультацій та методичну допомогу щодо організації освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

5.1.3. Для забезпечення гідної взаємодії з особами з особливими освітніми потребами викладачі та працівники з повагою ставляться до таких осіб, вживають заходів для дотримання і захисту їх прав; не допускають висловлювань чи дій, які порушують чи принижують їхню гідність.

5.2. Здобувачі вищої освіти із особливими освітніми потребами

5.2.1. Здобувачі вищої освіти із особливими освітніми потребами мають право на модифікацію освітнього процесу, яка може включати:

- модифікацію процедури екзамену чи заліку (окреме приміщення, продовження часу відведеного для екзамену, використання адаптивних технологій тощо);
- використання спеціального обладнання чи сурдоперекладу під час навчання та екзамену/заліку;
- додаткове облаштування/пристосування (освітлення, звукопідсилення, шумоізоляція, спеціальні меблі; засоби аудіо та/або відеозапису лекційних занять за згодою із викладачем) навчального місця в аудиторії згідно рекомендацій викладених у Довідці (виписці) до акту огляду МСЕК або рекомендацій Сектору;
- альтернативний формат навчальних матеріалів (напр. аудіо/відео формат, друк збільшеним форматом, друк шрифтом Брайля);
- підтримку студентів-волонтерів чи одногрупників у якості академічних менторів (консультування у процесі виконання завдань із навчальних дисциплін під час першого року навчання, конспектування лекцій у спеціальних зошитах, супровід із місця проживання до місця навчання і назад (при потребі), допомогу в побутових справах та щоденному житті у місці спільного проживання);
- забезпечення доступу до місця навчання/проживання відповідно нормативних вимог та потреб студента.

6. Прикінцеві положення

6.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження.

6.2. Контроль за виконанням Положення покласти на проректора з навчально-виховної

роботи Інституту.

6.3. У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно- правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.